

органичное звено национального культурного наследия. Предложено расширить содержание подготовки будущих учителей музыки и художественной культуры за счет сведений относительно культурологического контекста генезиса украинской фортепианной музыки и ее исторической динамики в XX столетии.

Ключевые слова: *магистерская подготовка будущих учителей музыки и художественной культуры, генеза украинской фортепианной музыки.*

SUMMARY

H. Nikolai. Ukrainian piano music as part of Master degree course for future teachers of music and arts.

The author substantiates the propriety of facilitating national component in Master degree training for future teachers of music and arts. Creative works of Ukrainian composers are analyzed as an integral part of national cultural heritage. The author suggests that the content of training of future music and arts teachers should be extended through adding information that concerns culturological context of the genesis of Ukrainian piano music and its historic dynamics in 20 century.

Key words: *master degree training of future music and arts teachers, genesis of Ukrainian piano music.*

УДК 378.011.3-051:54

О. Г. Полупаненко

Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка

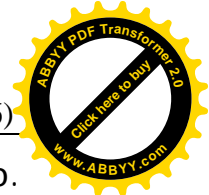
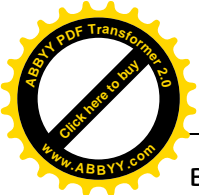
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті здійснено аналіз наукових джерел, що містять теоретичні відомості щодо шляхів розв'язання проблем професійної підготовки майбутніх учителів хімії. Розглянуто основні напрями модернізації педагогічної освіти, які сприяють переосмисленню функцій учителя, його основних умінь та вдосконалення навчального процесу шляхом упровадження сучасних технологій навчання.

Ключові слова: *педагогічна освіта, технологія навчання, вчитель хімії, професійна підготовка, функції вчителя, професійний потенціал, професійні компетенції.*

Постановка проблеми. Актуальність статті обумовлена модернізаційними змінами в сучасній професійній підготовці фахівців. Нова парадигма освіти, інтеграція держави в європейський простір передбачає реформування вищої професійної освіти, переосмислення основних завдань підготовки фахівця до успішної професійної діяльності в майбутньому. Це розробка нових теоретико-методологічних засад формування педагога нової генерації, здатного до здійснення інноваційних змін в освітньому просторі. У зв'язку з цим потребує детального переосмислення та оновлення процес професійної підготовки майбутніх учителів хімії.

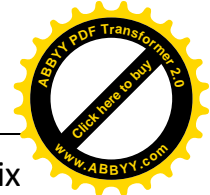
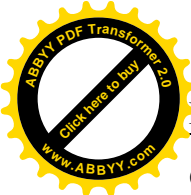
Аналіз актуальних досліджень. Питання професійної підготовки

вчителів у науковій літературі за всіх часів висвітлювались досить об'ємно. Накопичено значний теоретичний та практичний досвід (О. Абдулліна, А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Безпалько, Є. Белозерцев, І. Богданова, А. Бойко, Я. Болюбаш, О. Глузман, С. Гончаренко, Г. Гребенюк, К. Дурай-Новакова, В. Євдокимов, С. Єлканов, І. Зязюн, Л. Кадченко, В. Ковальов, Л. Кондрашова, О. Куриліна, З. Левчук, А. Ліпенко, С. Манукова, О. Міщенко, О. Мороз, Р. Пенькова, О. Пехота, Л. Разборова, В. Сластьонін, Н. Тализіна, В. Трайнев, Р. Хмелюк, В. Щербина), який дозволяє використовувати загальні положення під час вибору необхідних педагогічних засад для підготовки майбутніх учителів хімії до професійної діяльності. Але на сучасному етапі інформаційного розвитку суспільства професійна підготовка вчителя зазнає суттєвих змін, що доводять дослідження В. Арестенка, Л. Боднар, Г. Генсерук, С. Гунька, Р. Гуріна, О. Довгополої, М. Жалдака, О. Муковіза, О. Науменко, О. Пехоти, Т. Рейзенкінд, В. Стародубцева, Л. Третьякової, С. Яшанова.

Мета статті – проаналізувати наукові джерела, що містять теоретичні відомості щодо шляхів розв'язання проблем професійної підготовки майбутніх учителів хімії в умовах сучасної парадигми освіти. Зважаючи на те, що досліджень із професійної підготовки вчителів хімії ще недостатньо, ми спиратимемося на наукові джерела, що містять теоретичні положення щодо шляхів розв'язання проблем професійної підготовки педагогів, оскільки, на нашу думку, функції, завдання, професійні характеристики й особисті якості є спільними для вчителів різних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Визначимо функції професійної педагогічної освіти. На сучасному етапі реформування освіти вчені О. Железнякова, Н. Нікітіна, М. Петухов виділили такі функції професійної педагогічної освіти, які мають бути враховані й реалізовані під час професійної підготовки майбутніх учителів хімії: 1) когнітивна, яка спрямована на формування загального рівня компетентності майбутніх учителів; 2) розвивальна – підготовка конкурентоспроможного, мобільного фахівця в умовах інформаційно-технологічного суспільства; 3) соціалізаційна та професіоналізаційна. Соціалізація – процес та результат входження особистості в систему соціальних відносин, соціальну практику в цілому; засвоєння та відтворення людиною соціального досвіду. Професіоналізація – це складова соціалізації, процес та результат становлення людини як фахівця,

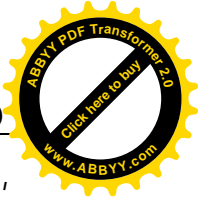
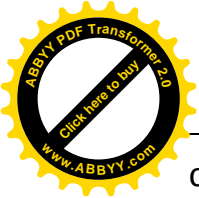

формування системи професійних відносин і професійної діяльності. Успіх професіоналізації залежить від одночасної спрямованості професійної освіти на розвиток особистості, її творчий потенціал, на отримання особистісного сенсу професійного навчання, на становлення соціальної та професійної позиції майбутніх учителів; 4) культурно-гуманістична функція формує становлення особистості як людини культури, удосконалює її матеріальну й духовну складові; 5) технологічна функція обумовлена професійною діяльністю фахівців [4, 40–46].

Структуру професійної підготовки майбутніх педагогів утворюють такі компоненти: змістовий, процесуально-діяльнісний, особистісний. Кожен із них складається з професійної компетентності, технологічної компетентності, спрямованості на педагогічну діяльність. Спираючись на дослідження вищезгаданих учених, зазначимо, що професійна підготовка майбутнього вчителя хімії засобами комп'ютерних технологій має ті самі компоненти. Змістовий компонент спрямований на оволодіння майбутнім учителем хімії системою професійних знань, практичних та інтелектуальних умінь, навичок творчого розв'язання (процес, у якому мислення як відображення, діяльність як взаємодія, воля як внутрішній організуючий аспект) практичних і теоретичних проблем соціально-педагогічного характеру. Він постійно зазнає якісних і кількісних змін завдяки переорієнтації змісту освіти, і на сучасному етапі комп'ютеризації навчання передбачає оволодіння спеціалістом знаннями застосовування комп'ютерних технологій для досягнення професійної мети.

Процесуально-діяльнісний компонент професійної підготовки включає прийоми, принципи, а також навчальну діяльність, за допомогою яких реалізуються завдання фахової підготовки. Він спрямований на оволодіння вміннями, передусім інтегрованими (комунікативними, аналітичними, організаторськими, прогностичними, проектувальними), якими повинен володіти кожен спеціаліст, незалежно від специфіки його конкретної діяльності, а саме: уміння користуватися комп'ютерними технологіями, застосовувати електронні засоби навчання (мережа Інтернет, електронні підручники, електронні тести для виявлення рівня теоретичних знань, віртуальні програми для осіб з обмеженими функціональними можливостями, віртуально-тренінгова система навчання та ін.).

Особистісний компонент включає мотивації та активне

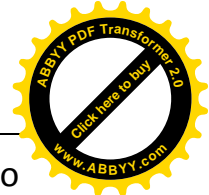
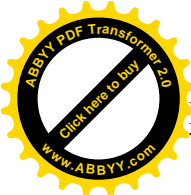

стимулювання самостійного оволодіння знаннями, уміннями і навичками, посилення інтересу до майбутнього фаху [1, 8–9]. Розглянувши наукові дослідження І. Богданової, Л. Боднар, Р. Гуріна та інших, робимо висновок про те, що професійна підготовка майбутніх учителів – це багатогранний навчально-пізнавальний процес, спрямований на оволодіння й набуття професійних знань, умінь, навичок й особистісних якостей.

Метою професійної підготовки майбутнього вчителя хімії є формування професійних компетенцій. О. Романенко визначає професійну компетентність як «сукупність набутих у процесі професійної підготовки умінь і навичок, підтверджуваних практикою, і передбачуваних педагогічних дій і емоційних, пізнавальних, що дозволяють ефективно здійснювати професійну діяльність» [8, 62]. Спираючись на дослідження О. Романенко, виділяємо такі професійні компетенції майбутніх учителів хімії: «фундаментальні знання з дисципліни; володіння методиками викладання навчальної дисципліни; знання інноваційних технологій навчання й готовність застосувати їх на практиці; науково-дослідна компетенція, інформаційно-комп'ютерна компетенція; навички аналізу, відбору та вмілого використання отриманої інформації; соціологічна компетенція; уміння організовувати заняття, планувати й керувати роботою в класі; володіння методами контролю та перевірки виконання навчальних завдань» [8, 152].

Аналіз наукових джерел дозволяє виокремити основні напрямки модернізації професійної підготовки майбутніх учителів хімії. Основними модернізаційними змінами є пріоритет на формування професійного потенціалу майбутнього вчителя. Так, І. Підласий та С. Трипільська дають таке визначення професійного потенціалу майбутнього вчителя: «Професійний потенціал педагога – це сукупність зв'язаних в систему природних та набутих якостей, що визначають його професійну спроможність виконувати свої професійні обов'язки на заданому рівні. Професійний потенціал педагога можна визначити як проектовану на мету здатність її реалізовувати. При цьому, як бачимо, йдеться про порівняння намірів і досягнень» [7, 5]. Автори відзначають, що саме професійний потенціал, як здатність професійно бачити й розв'язувати навчально-виховні проблеми, є головною рисою педагога.

На наш погляд, суттєвим у науково-теоретичних дослідженнях І. Підласого, О. Савченко є питання про те, що такі поняття, як «педагогічна

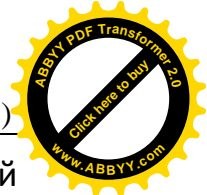
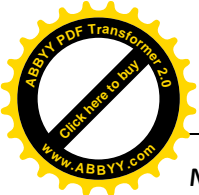

підготовка», «творчість педагога», «активність учителя», «адаптація до умов професійної діяльності», «розвиток творчої ініціативи», «загальні проблеми становлення педагога та його професійної адаптації», «розвиток творчої активності», «становлення професійної позиції», «професійно-методична компетенція», «формування творчого підходу до педагогічної діяльності», «оволодіння основами індивідуального стилю діяльності», «підготовка до інноваційного стилю діяльності» визначені авторами як більш вузькі та входять до складу поняття «професійний потенціал» [7, 7]. У контексті нашого дослідження цінним є те, що саме вони розкривають проблеми підготовки вищою школою вчителя хімії.

Формуванню у майбутнього фахівця активної професійної позиції, самоосвітньої активності та самостійно-особистісного вдосконалення присвячено праці І. Краснощок, О. Муковіз, І. Преображенської, С. Щербіни та інших. На підставі аналізу праць учених робимо висновок про те, що в умовах ринкових відносин, глобальної інформатизації головною метою освіти є підготовка до активного творчого виконання професійних функцій. Формування активної позиції у майбутнього педагога визначається насамперед осмисленням мети педагогічної діяльності, намаганням реалізувати свої можливості й здібності у професійній сфері, систематично вдосконалюватися. Однією з важливих функцій професійної підготовки майбутніх учителів хімії є стимулювання професійно-особистісного саморозвитку, самотворення для вирішення креативних соціально-педагогічних завдань на практиці, коли людина на всіх етапах навчання та соціалізації є суб'єктом навчальної та професійної діяльності, самовдосконалюється для вирішення різних професійних і життєвих завдань.

Також у сучасних наукових дослідженнях широко висвітлюється питання щодо розвитку творчого потенціалу, творчої активності майбутнього вчителя, формування творчого підходу до педагогічної діяльності (В. Єфімов, Л. Колосова, П. Підкасітий, М. Романенко, Т. Саєнко). Проблема формування творчої активності майбутнього вчителя хімії в аспекті творчої професійної підготовки має велике практичне значення. Розв'язання цієї проблеми треба розпочинати ще у вищому педагогічному закладі. Школі необхідні не просто вчителі високої кваліфікації, а й учителі-творці, учителі-майстри, учителі-новатори.

У теоретико-методологічному плані для нас, безсумнівно, перевагу

мають працю І. Богданової, І. Дичківської, присвячені формуванню й готовності до інноваційної діяльності у процесі фахової підготовки. У своєму дослідженні І. Дичківська робить висновок про те, що «традиційна школа, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування, сучасна вища школа недостатньо розвиває здібності, необхідні їй випускникам на ринку праці» [3, 8]. На думку авторки, не створюються сприятливі умови для творчості, реалізації природної суті, соціальних потреб людини, а поступова зміна традиційного навчання інноваційним дасть можливість формувати готовність учителя до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми [3, 9]. Інноваційне навчання (за І. Дичківською) – зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна діяльність, яка ґрунтується на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

У свою чергу, науковець Д. Чернілевський зосереджує увагу на тому, що у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутнього викладача необхідне безпосереднє залучення студентів до створення та використання педагогічних інновацій на практиці, створення у ВНЗ інноваційного середовища, доцільно організованого простору життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості як інтегрованого засобу накопичення й реалізації інноваційного потенціалу навчального закладу [10, 404].

Таким чином, основними напрямками професійної підготовки вчителя хімії є підготовка фахівця, спроможного працювати в інноваційному середовищі, в умовах постійних змін навчальних планів, програм; який уміє застосовувати найкращі методики викладання, постійно самовдосконалюється та займається самоосвітою. Вищезазначені аспекти модернізації педагогічної освіти формують певні вимоги до професійної підготовки вчителів хімії.

Останнім часом учені наголошують на переосмисленні головних функцій учителя. Ознайомившись із працями О. Абдуліної, С. Гунька, Р. Гуріна, М. Жалдака, О. Савченко, В. Сластьоніна, ми встановили, що перелік функцій учителя значно розширився. Таким чином, майбутні вчителі хімії, крім діагностичної, орієнтаційно-проектувальної, конструктивно-

пояснювальної, організаційної, інформаційно-пояснювальної, дослідницької, інноваційної, мають виконувати пізнавально-гносеологічну, ціннісно-мотиваційну, регулятивну, конструктивну, комунікативну, інтеграційну, а також презентаційну, соціалізаційну, посередницьку, інсентивну функції.

У контексті нашого дослідження є необхідність розкрити основні вимоги до професійної діяльності вчителя. На наш погляд, доречнішим буде звернення до класифікації І. Підласого [7, 8], яка ілюструє головні вміння та якості ідеального педагога.

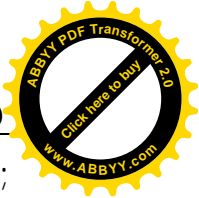
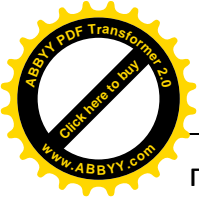
Таблиця 1

Структура педагогічного потенціалу, виражена через поняття ідеального педагога (за І. Підласим)

Ідеальний педагог		
фахівець	працівник	людина
<ul style="list-style-type: none"> - знання педагогічної теорії; - володіння педагогічною майстерністю; - знання психології; - володіння технологіями навчання й виховання; - володіння методами, формами, засобами навчання й виховання; - уміння раціонально організовувати пізнавальну роботу учнів; - віра в людину 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння поставити мету й домогтися її виконання; - уміння розподіляти час; - систематичне й планомірне підвищення кваліфікації; - націленість на піднесення продуктивної праці; - здатність до творчості; - загальна ерудиція та обізнаність; - розумовий оптимізм; - помірний скептицизм; - бажання працювати; - колективізм 	<ul style="list-style-type: none"> - високі моральні якості; - активна участь у громадському житті; - активна життєва позиція; - особистий приклад усім і в усьому; - повага до законів держави; - національна свідомість і самосвідомість; - національна гідність; - патріотизм; - готовність до захисту Батьківщини; - міцне здоров'я; - активний спосіб життя; - гуманізм; - духовність, релігійність

Цінним є те, що І. Підласий у царині підготовки педагогів визначив сукупність загальних професійних якостей, якими повинен володіти сучасний учитель. На нашу думку, серед них обов'язково повинні бути інноваційні вміння, а саме: володіння способами і прийомами інноваційної діяльності, що дають змогу виокремити проблему, з'ясувати її суть, на цій основі конструювати й продуктивно вирішувати інноваційні професійно-педагогічні завдання.

Таким чином, до основних вимог до професійної підготовки майбутнього вчителя хімії відносимо: формування професійної культури,

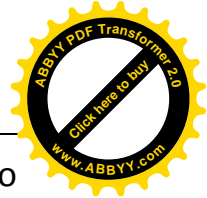
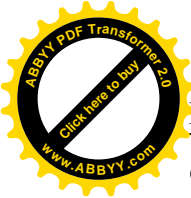

професійного потенціалу, теоретичної та методичної компетенції; дидактичних, комунікативних, мовленнєвих, організаторських, перцептивних здібностей; нахилів до науково-педагогічної діяльності, до творчості; формування відповідного загальнокультурного рівня, соціальної активності, розвиненої самооцінки та професійної спрямованості; формування готовності до інноваційної професійної діяльності. На нашу думку, у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя хімії повинні враховуватися всі наведені складові формування як педагогічного потенціалу, так і педагогічної культури в цілому. Тільки у цьому разі можна одержати високі результати професійної підготовки вчителя.

Пріоритетними підходами до підготовки майбутніх учителів є ті, що реалізують особистісно орієнтовану парадигму освіти. Тому процес професійної підготовки майбутніх учителів хімії повинен реалізовувати особистісно орієнтовані підходи до навчання. Особистісно орієнтована парадигма освіти включає таке: людина розглядається як складна система, що здатна до саморозвитку, визнається неповторність кожної особистості, траєкторії її розвитку та її самоцінність; мета освіти зміщується з інформатизації особистості на створення умов та допомогу в розвитку особистості в цілому; змінюються позиції студентів у навчальному процесі, який може змінюватися відповідно до їх потреб, інтересів, можливостей, забезпечуючи особистісний зміст діяльності; викладач з позиції особистісно орієнтованої освіти стає організатором, координатором діяльності студентів, забезпечуючи входження студента в культуру та самовизначення в ній. До особистісно орієнтованої парадигми освіти належать такі підходи: особистісний, індивідуальний, культурологічний, аксіологічний, діяльнісний, контекстний, профільно-технологічний [4, 39].

Як з'ясувалось під час аналізу, професійна підготовка майбутнього вчителя на сучасному етапі освітніх реформ зазнає значних змін, однією з актуальних інновацій є впровадження нових технологій навчання у навчальний процес. Проблемам використання технологій навчання присвячені праці видатних учених, а саме: В. Безпалька, В. Бондар, П. Образцова, Г. Селевка, Н. Тализіної, Д. Чернілевського, Н. Щуркової, Ф. Янушкевича та інших.

На першому етапі аналізу проблеми використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів звернемося до праць

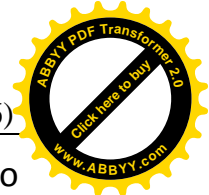
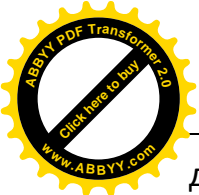
Ф. Янушкевича. На його думку, одним із шляхів модернізації навчального процесу є також упровадження сучасних технологій навчання. Для того, щоб підвищити ефективність та якість професійної підготовки, необхідно здійснити такі заходи: створити необхідні умови для плідної роботи зі студентами й для роботи самих студентів та комплексно модернізувати матеріальну базу навчального процесу; забезпечити освітню систему доступними й легкими щодо використання дидактичними матеріалами; підготувати викладачів до комплексного використання можливостей сучасних технологій [11, 107–109].

Завдяки тому, що питання технологій навчання сьогодні вивчається в багатьох дослідженнях, існує безліч підходів до визначення терміна «технологія навчання». Ф. Янушкевич спирається на таке визначення: «технологія навчання – це сфера використання системи наукових принципів до програмування процесу навчання та використання їх на практиці з орієнтацією на мету навчання; вона орієнтована на учня, а не на навчальний предмет; на перевірку методів і техніки навчання у процесі емпіричного аналізу та широкого використання аудіовізуальних засобів у навчанні, визначає практику в тісному зв'язку з теорією навчання» [11, 26].

У свою чергу, М. Віленський технологію навчання визнає як відповідну педагогічну діяльність, яка реалізує науково обґрунтований проект дидактичного процесу та має вищий ступінь ефективності, надійності та гарантованості результатів, ніж це відбувається за традиційних моделей навчання [2, 12].

На сучасному етапі модернізаційних змін у професійній підготовці вчителів актуальним стає використання технологій навчання, які спрямовані на:

- переорієнтацію мети вищої освіти на розвиток особистості, її спроможності до інноваційної діяльності на основі соціальних потреб;
- оновлення змісту навчання, що передбачає перенесення на спецкурси навчального матеріалу, який має історичний або описовий характер; модернізацію навчальних дисциплін на основі формування їх логічного та образного вигляду, що полегшить студентам розуміння й використання знань у професійній діяльності; інтеграцію знань із суміжних дисциплін;
- оптимізацію професійного навчання, що спрямовано на

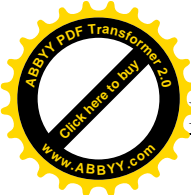

досягнення мети за мінімальних затрат сил суб'єктів та одночасного досягнення не тільки високої якості знань, умінь і навичок, але й розвитку досвіду професійно-творчої діяльності;

- зміщення акценту з процесу викладання на процес навчання майбутніх фахівців, засвоєння ними знань та досвіду під керівництвом викладача на основі збільшення позааудиторної самостійної роботи [6, 29].

Проаналізувавши праці науковців І. Дичківської [3], Ф. Янушкевича [11], робимо висновок про те, що структура педагогічної технології складається з таких компонентів: визначення мети навчання; аналіз реального стану знань, умінь і навичок у студентів; визначення змісту навчання та його послідовності; підготовка викладацького складу задля здійснення викладання за новою технологією; організація навчального процесу: визначення форм, методів та засобів навчання; планування засобів поточного контролю та корекції; визначення критеріїв результативності навчання. На нашу думку, до сутнісних ознак педагогічної технології слід віднести: випереджаючий характер, маркетинг форм, методів і технічних засобів навчання, спрямованість на активізацію самоосвітньої діяльності, на підготовку до практичної та дослідницької роботи.

На сьогодні існує низка педагогічних технологій, які широко впроваджуються у процес професійної підготовки фахівців. Серед них найбільш актуальною, на наш погляд, є комп'ютерна технологія навчання. Вона безпосередньо відповідає всім критеріям технологічності й має низку переваг порівняно з іншими технологіями навчання. Підґрунтям для комп'ютеризованого навчання є програмоване навчання, згідно з яким формування розумових дій студентів повинно складатися із шести етапів: мотиваційний – базується на пізнавальному інтересі, який спонукається проблемним навчанням та сприяє залученню студента до спільної роботи з викладачем; орієнтовний – етап попереднього ознайомлення з тим, що потрібно засвоїти, а результатом цього етапу є розуміння; матеріальний – етап, на якому засвоюється зміст дії під контролем викладача; зовнішньоречовий – на цьому етапі всі елементи дій подані у формі усної або письмової мови; етап «усної мови про себе» відрізняється від попереднього тільки збільшенням швидкості здійснення дії та скороченістю; розумовий – на цьому етапі дія максимально скорочується та автоматизується, стає повністю самостійною та засвоєною [9, 71].

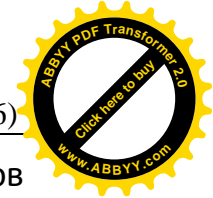
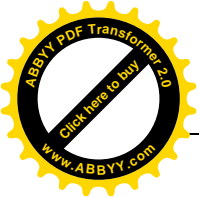

Важливим також є те, що теорія поетапного формування розумових дій має в основі принципи, зокрема: розглядання психіки людини як діяльності, як активного початку; єдність психічної та зовнішньої діяльності [9, 59]. Таким чином, у процесі професійної підготовки майбутніх учителів хімії викладач повинен обов'язково враховувати психологічні показники студентів і відповідно до них планувати навчальний процес.

Професійне навчання майбутніх учителів буде ефективнішим, якщо якнайповніше будуть ураховані психологічні особливості студента: можливості, загальний інтелектуальний розвиток, інтереси, мотиви, риси характеру, темперамент, працездатність, самосвідомість. «Організація професійного навчання повинна включати вивчення вікових та індивідуальних особливостей студентів, урахування психологічних характеристик» [5, 216]. На якість професійної підготовки фахівців впливає: готовність опанування відповідної професії, перевага кількості студентів, які бажають навчатися, та бажання викладача навчати, сформованість у студентів умінь і навичок самостійної роботи, інтереси та захоплення, стан здоров'я, емоційний стан, особливості психосоціотипу студента, характер взаємовідносин між студентами й викладачем та одне з головних – здатність навчатися.

За результатами аналізу психолого-педагогічних проблем підготовки майбутніх учителів хімії доходимо таких **висновків**.

Професійна підготовка майбутніх учителів хімії має реалізовувати три функції: когнітивну, розвивальну, соціалізаційну. Структуру професійної підготовки майбутніх учителів хімії утворюють такі компоненти: змістовий, процесуально-діяльнісний, особистісний. Основними напрямками професійної підготовки вчителя хімії є: підготовка фахівця, спроможного працювати в інноваційному середовищі, в умовах постійних змін навчальних планів, програм, який уміє застосовувати найкращі методики викладання, постійно самовдосконалюється та займається самоосвітою. Тому провідною метою в підготовці вчителів хімії є формування професійних компетенцій, професійного потенціалу майбутніх педагогів, їх готовності до інноваційної діяльності. Це вимагає розширення списку головних умінь і професійних якостей майбутніх учителів хімії у зв'язку з розширенням їх функцій. Модернізація навчального процесу потребує впровадження нових технологій навчання, в основу яких покладено особистісно орієнтовані підходи.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у дослідженні умов ефективного формування необхідних компетенцій майбутнього вчителя хімії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар Л. В. Професійна підготовка соціальних педагогів із застосуванням електронних засобів навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійного навчання» / Л. В. Боднар. – О., 2006. – 20 с.
2. Виленский М. Я. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе : учеб. пособ. / М. Я. Виленский, П. И. Образцов, А. И. Уман. – М. : Пед. общество России, 2005. – 192 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Никитина Н. Н. Основы профессионально-педагогической деятельности : учеб. пособ. [для студ. учреждений сред. проф. образования] / Никитина Н. Н., Железнякова О. М., Петухов М. А. – М. : Мастерство, 2002. – 288 с.
5. Педагогика и психология высшей школы : учеб. пособ. / [Буланова-Топоркова М. В., Духавнева А. В., Кулаковская Н. А. и др.] ; под ред. М. В. Булановой-Топорковой. – Ростов н/Д : Феникс, 2002. – 544 с.
6. Пидкасистый П. И. Организация учебно-познавательной деятельности студентов : пособ. / П. И. Пидкасистый. – [2-е изд., доп. и перераб.]. – М. : Пед. общество России, 2005. – 144 с.
7. Підласий І. Формування професійного потенціалу як мета підготовки вчителя / І. Підласий, С. Трипільська // Рідна школа. – 1998. – № 1. – С. 3–8.
8. Романенко О. В. Реформування професійної підготовки майбутніх вчителів середніх навчальних закладів Франції : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Романенко О. В. – Кривий ріг, 2007. – 243 с.
9. Талызина Н. Ф. Пути и возможности автоматизации учебного процесса / Н. Ф. Талызина, Т. В. Габай. – М. : Знание, 1977. – 252 с.
10. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособ. для вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.
11. Янушкевич Ф. Технология обучения в системе высшего образования / Ф. Янушкевич ; [пер. с пол. О. В. Долженко]. – М. : Высшая шк., 1986. – 135 с.

РЕЗЮМЕ

Е. Г. Полупаненко. Профессиональная подготовка будущего учителя химии как психолого-педагогическая проблема.

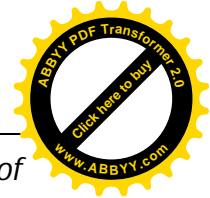
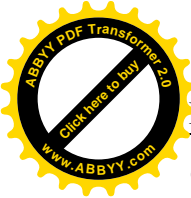
В статье совершен анализ научных источников, которые содержат теоретические сведения относительно решения проблем профессиональной подготовки будущих учителей химии. Рассмотрены основные направления модернизации педагогического образования, которые приводят к переосмыслению функций учителя, его основных умений и совершенствованию учебного процесса путем внедрения современных технологий обучения.

Ключевые слова: педагогическое образование, технология обучения, учитель химии, профессиональная подготовка, функции учителя, профессиональный потенциал, профессиональные компетенции.

SUMMARY

O. G. Polupanenko. Future teachers training in chemistry psychological and educational problems.

This article is devoted the analysis of scientific sources which contain theoretical knowledges about the ways of silvery problems of chemistry teachers professional training. Basic

directions are examined modernizations of pedagogical education, which lead to changing of teacher functions, his basic abilities and to perfection of educational process by introduction of modern teaching technologies.

Key words: pedagogical formation, technology of training, the teacher of chemistry, vocational training, functions of the teacher, professional potential, professional the competence.

УДК: 378.12:[514.112:004]

О. В. Радзієвська
Слов'янський державний
педагогічний університет

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ВИКЛАДАЧА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті зосереджено увагу на такому аспекті діяльності вчителя, як творча активність. Автор виділяє різні етапи розвитку педагогічно-професійної освіти, аналізує вплив вчених-педагогів на оновлення професійно-педагогічної підготовки вчителя.

Ключові слова: *вчитель, творча активність, педагог, педагогічна освіта, університет, студент, особистість.*

Постановка проблеми. Процеси, що відбуваються в контексті сучасних реформаторських перетворень у всіх галузях науки і освіти зумовлюють необхідність формування творчої, активної особистості вчителя, його самостійності, самобутності, оригінальності. Нестандартні підходи вчителя до розв'язання педагогічних проблем, розробка, запровадження нових методик, прийомів, оптимальне їх поєднання, сприяють створенню принципово нових систем навчання, виховання і розвитку школярів.

Актуальність дослідження посилюють існуючі в сучасній педагогічній науці суперечності, що вимагають розв'язання: між соціальним замовленням вищої школи на формування творчої активності вчителя і реальним рівнем готовності випускників вищих педагогічних закладів до її прояву в практичній роботі; між накопиченим у вітчизняній педагогічній думці своєрідним досвідом формування творчої активності майбутніх вчителів і відсутністю неупередженого його узагальнення з метою використання в діяльності вищої педагогічної школи в сучасних умовах тощо.

Аналіз актуальних досліджень. Суттєву роль у вивченні окремих аспектів педагогічної творчості вчителів відіграли праці таких вчених-педагогів як В. Андреев (зміст і напрями формування пізнавально-творчої діяльності учнівської молоді), О. Іонова (шляхи реалізації особистісно й творчо зорієнтованих технологій), С. Золотухіна